

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького

Кафедра української і зарубіжної літератури

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФО-МЕДІЙНА
ГРАМОТНІСТЬ»**

**ПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ОСІБ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ З
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ТА НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ**

**ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ:
014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА)**

ГАЛУЗІ ЗНАНЬ: 01 ОСВІТА/ ПЕДАГОГІКА

Ліцензія на право провадження освітньої діяльності з підвищення кваліфікації керівних та педагогічних кадрів, спеціалістів установ та закладів освіти; підвищення кваліфікації за акредитованими програмами (Наказ МОН №778-л від 05.06.2019)
(<https://registry.edbo.gov.ua/university/78/specialities-after/>)

Мелітополь – 2020

Програма підвищення кваліфікації

Освітньо-професійна програма «Українська мова і література та інфо-медійна грамотність» провадження освітньої діяльності у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою з підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників за спеціальністю: 014 середня освіта (українська мова і література), галузі знань: 01 Освіта/Педагогіка затверджена на засіданні Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол №3 від 20.09.2019 року).

Українська література та інфо-медійна грамотність: сертифікаційна освітня програма для підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників. Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького. 2020. 12 с.

Розроблено робочою групою (науково-методичною комісією спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) у складі:

Шарова Т.М. – к.філол.н, доцент, завідувач кафедри української і зарубіжної літератури;

Землянська А.В. – к.філол.н., доцент кафедри української і зарубіжної літератури;

Шаров С.В. – к.пед.н., доцент кафедри української і зарубіжної літератури;

Копейцева Л.П. – к.філол.н., доцент кафедри української і зарубіжної літератури;

Коваленко А.С. – студентка IV курсу спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) 316-ф групи.

Мета освітньо-професійної програми – забезпечити перепідготовку спеціалістів з теорії і методики навчання української мови і літератури, методологічними принципами і прийомами наукового дослідження, аналізу мовних явищ і художніх текстів, а також методиками і стратегіями навчання в умовах загальної комп'ютеризації освітнього простору, які необхідні в професійній діяльності сучасного вчителя української мови і літератури.

Об'єкт(и) вивчення та/або діяльності: навчальний процес середньої та вищої школи; засоби інформаційно-комунікаційних технологій у філологічній освіті; основи аудіовізуальної грамотності, способи використання аудіовізуальної і друкованої інформації; сучасні тенденції розвитку мовознавства й літературознавства та його вплив на зміни у навчальних програмах закладів середньої і професійної освіти.

Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних застосувати отримані компетенції у власній професійній діяльності та у процесі навчальної діяльності учнів, планувати, організовувати і результативно здійснювати навчальну роботу з учнями; керуватися у своїй навчальній діяльності загальнолюдськими принципами моралі; здійснювати розробку, впровадження і супровід завдань на розвиток критичного мислення учнів, їх інтелектуальних, творчих і наукових здібностей.

Теоретичний зміст предметної області: технології, принципи, поняття, які формують професійну компетентність вчителя української мови і літератури; основи інфо-медійної грамотності; можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у філологічній освіті; компетентнісний підхід у навчанні.

Інструменти та обладнання: комп'ютерні мережі; електронні засоби навчального призначення; освітні інформаційні ресурси; матеріали для технологій handmade у філологічній підготовці.

Орієнтація освітньої програми: програма спрямована на актуальні аспекти спеціальності, в рамках якої можлива наукова та викладацька кар'єра. Програмою передбачається забезпечення теоретичної та практичної підготовки висококваліфікованих кадрів, які б набули знань для виконання професійних завдань та обов'язків науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі філології, здатності до самостійної науково-педагогічної діяльності в умовах закладів різного ступеня освіти та рівня акредитації.

Перелік компонентів освітньої програми та їх логічна послідовність

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Актуальні проблеми української мови і літератури	0,5	Модульний контроль
ОК 2.	Інфо-медійна медіаграмотність	1	Модульний контроль
ОК 3.	Методика навчання української мови і літератури	1	Модульний контроль
ОК 4.	Актуальні проблеми зарубіжної літератури	0,5	Модульний контроль
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		3	

Програмні результати навчання:

- Грамотно висловлюватися в усній та писемній формі;
- Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.
 - Володіти сучасними методами і засобами керування учнівським колективом з урахуванням міжособистісних відносин.
 - Знання основних теоретико-літературних понять, що стосуються літератури, пов'язані із системою жанрів, поетикою творів, застосування їх при аналізі художніх текстів; уявлення про «масову» літературу як феномен культури, її характерні риси; орієнтування в особливостях розвитку літератури України на сучасному етапі та ідейно-художніх інноваціях, викликаних зміною світоглядних орієнтирів.
 - Знання основних понять медіаосвіти та медіаграмотності, їх суспільного значення для вчителя-словесника, основних теорій медіаосвіти; особливостей впливу різних медіа на особистість людини, способів їх використання для підготовки молоді до суспільного життя. Уміння представити складну комплексну інформацію у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні технічні терміни; уміння розрізняти потенційний вплив різних форм медіа на особистість; об'єктивно і критично оцінювати актуальну освітянську інформацію; самостійно аналізувати освітні та наукові завдання з метою побудови та застосування інформаційних технологій при їх розв'язанні.
 - Вміння проводити критичний аналіз різних інформаційних джерел, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів в сфері обраної спеціальності; критично осмислювати та інтерпретувати результати, виявляти теоретичні та практичні проблеми, робити висновки та формувати напрями дослідження з урахуванням вітчизняного й закордонного досвіду.
 - Знання загальних питань методики навчання дисциплін (мовознавчих, лінгводидактичних, літературознавчих) у закладах середньої і профільної освіти; методику позааудиторної роботи з філології; засвоєння конкретних прикладних питань вивчення філологічних дисциплін у загальноосвітній і профільній школах: побудова занять різних типів, використання методів і прийомів навчання, візуалізація навчального матеріалу, застосування інформаційно-комунікаційних технологій, основ інфо-медійної грамотності і т.ін.; готовність і вміння організувати освітній процес, використовуючи педагогічні технології інклюзивної освіти.
 - Знання визначальних рис культури й естетики доби глобалізації, постмодернізму, комп'ютеризації всіх сфер життя, нових художніх явищ та літературознавчих понять, пов'язаних з результатами впливу цих процесів; уміння визначати рушійні сили глобалізаційних процесів у світовій літературі, вплив ІКТ на мистецтво слова та виокремлювати знакові складові сучасної літературної карти світу та аналізувати часопросторові, жанрово-стильові видозміни літератури межі ХХ – поч. ХХІ ст.

Освітньо-професійна програма
«Українська мова і література та інфо-медійна грамотність»

I частина

Актуальні проблеми української мови і літератури

(Доповідач: Шарова Тетяна Михайлівна)

II частина

Інфо-медійна медіаграмотність

(Доповідач: Шаров Сергій Володимирович)

III частина

Методика навчання української мови і літератури

(Доповідачі: Шарова Тетяна Михайлівна, Землянська Аліна Вікторівна)

IV частина

Актуальні проблеми зарубіжної літератури

(Доповідач: Землянська Аліна Вікторівна)

15.00 – Підбиття підсумків. Урочисте вручення сертифікатів

І частина

Актуальні проблеми української мови і літератури

(Доповідач: Шарова Тетяна Михайлівна)

“Нації вмирають не від інфаркту.
Спочатку їм відбирає мову!”
Ліна Костенко

НА ЦІЯ

STOP
СУРЖИК

УКРАЇНЕЦЬ
НОВАКІЙ СЕРГІЙ
РОЗМОВЛЯЙ
УКРАЇНСЬКОЮ

УКРАЇНСЬКА МОВА -
ЦЕ МОДНО!

Актуальні проблеми української мови і літератури

НА ЖАЛЬ

На жаль, багато людей пшуть ці два слова разом.

Коли протягом дня сидиш на протазі, можна й закорігти!

Я ж пробив усі рівні з інструкцією! Добре, що відомі до конструктору в мову повернути товар продавця...

Потрібно бути активними – брати участь у змаганнях, виборах, дискусіях! А приймати можна присягу, візи, гостя.

II частина

Інфо-медійна медіаграмотність

(Доповідач: Шаров Сергій Володимирович)

III частина

Методика навчання української мови і літератури

(Доповідачі: Шарова Тетяна Михайлівна, Землянська Аліна Вікторівна)

Методика навчання української мови і літератури

Гра «На загадку дай відгадку»
З'ясувати межі слів кожної загадки; відгадати загадку; визначити і записати рід слова-відгадки:

Ізнебадивозолоте
Ісвітитьнаміріє.
Ніщобезньогонеросте,
Івськійомурадіє.

Методика навчання української мови і літератури

Гра «Запереч мені»
Використовуючи слово *не* треба скласти речення-заперечення
Наприклад:

Василько поспішав до школи - Василько **не** поспішав до школи / Василько поспішав **не** до школи.

Я вивчив уроки.
Ми пішли на роботу.
Ми поїдемо на екскурсію.
Василько грав на скрипці.
Дівчинка читає казку.
Ми весело грали.

IV частина

Актуальні проблеми зарубіжної літератури

(Доповідач: Землянська Аліна Вікторівна)

Підбиття підсумків. Урочисте вручення сертифікатів

Література

1. Бондаренко Є. Візуалізація навчального матеріалу на уроках зарубіжної літератури шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій. *Тренди в освіті: матеріали Міжнародного науково-методичного семінару* / ред. кол.: Т.М. Шарова (гол. ред.) та ін. Мелітополь-Гомель, 2019. С. 12–15.
2. Бутенко В. Г. Психолого-педагогічні основи ігрової діяльності дітей старшого дошкільного віку. Педагогічні науки : збірник наукових праць / Херсонський державний університет. – Херсон : Вид-во «Видавничий дім «Гельветика», 2016. – Вип. LXXII, Т. 1. – С. 51–56.
3. Гапотій В.Д., Письменицький А.А. Інформаційне суспільство та інформаційний суверенітет: теоретико-правовий аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* – 2012. – №. 2. – С. 24-33.
4. Ермолаева Ж.Е., Герасимова И.Н., Лапухова О.В. Инфографика как способ визуализации учебной информации. *Концепт: научно-методический электронный журнал.* 2014. №11 (ноябрь). С. 26–30. URL : <http://e-koncept.ru/2014/14302.htm>.
5. Землянська А.В. Досвід використання засобів візуалізації навчальної інформації під час вивчення української і зарубіжної літератури у вищій школі. *Тренди в освіті: матеріали Міжнародного науково-методичного семінару* / ред. кол.: Т.М. Шарова (гол. ред.) та ін. Мелітополь–Гомель, 2019. С. 34–39.
6. Землянская А.В. Использование электронных средств обучения при изучении мировой (зарубежной) литературы. *Інавацыійная прастора філолага: рэаліі і перспектывы: матэрыялы міжнароднага навукова-метадычнага семінара* / рэдкал. : А.М. Ермакова (гал. рэд.) [і інш] ; М-ва адукацыі Рэспублікі Беларусь, Гомельскі дзярж. ун-т імя Ф. Скарыны. Гомель : ГДУ імя Ф. Скарыны, 2017. С. 29–33.
7. Землянська А.В, Чистикова М.І. Метод кроссенсу на уроках літератури: переваги й недоліки. *Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника: збірник матеріалів III усеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Суми, 24-25 жовтня 2019 року). Суми: Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019. Випуск 3. С. 179–182.
8. Землянська А.В., Шарова Т.М. Світова література в умовах глобалізаційних процесів: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 156 с.

9. Іванов В., Волошенюк О., Кульчинська Л. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд. К.: АУП, ЦВП, 2011. 58 с.
10. Климченко Ж. Дива візуалізації, або як зробити знання видимими, а уроки літератури – незабутніми. *Всесвітня література в школах України*. 2019. №3. С. 2–12.
11. Коваленко А.С., Шарова Т. М. Онлайн навчання на ВУМ: особливості та переваги. *Наука та освіта: досягнення та стратегії розвитку: тези доп. XXII Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (4 листопада 2019 р., м. Запоріжжя)*. №1. 2019. С. 51–56.
12. Курбан О. В. Сучасні інформаційні війни в соціальних онлайн-мережах. *Інформаційне суспільство*. 2016. №23. С. 85-90.
13. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Центр Вільної Преси, 2013. 352 с.
14. Сорока І.І. Скрапбукінг як дидактичний прийом підвищення мотивації учнів до вивчення зарубіжної літератури в школі. *Зарубіжна література в школах України*. 2016. №1. С. 49–52.
15. Слюсаренко Н. В. Розвиток творчих здібностей учнів 5–9 класів на уроках обслуговуючої праці засобами ігрової діяльності : навчально-методичний посібник. – Херсон, 2002. 148 с.
16. Топчій Г. С. Ігрові педагогічні технології як умова професійного саморозвитку майбутнього вчителя : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Г. С. Топчій. Харків, 2011. 22 с.
17. Федоричак В. 10 порад по створенню інфографіки та інструменти, які вам в цьому допоможуть. URL : <https://lemarbet.com/ua/razvitie-internet-magazina/10-sovetov-po-sozdaniyu-infografiki-i-podborka-instrumentov/>.
18. Фурашев В.М. Кіберпростір та інформаційний простір, кібербезпека та інформаційна безпека: сутність, визначення, відмінності. *Інформація і право*. 2012. №2. С. 162–169.
19. Чистикова М. Фотоквест як засіб візуалізації навчального матеріалу на уроках літератури. *Українська література в загальноєвропейському контексті* : зб. наук. праць. Мелітополь, 2019. Вип. 2. С. 276–279.
20. Федоров А.В. Развитие медиакомпетентности и критического мышления студентов педагогического вуза. М.: Изд-во МОО ВПП ЮНЕСКО, «Информация для всех», 2007. 616 с.
21. Шаров С.В. Дидактичні умови організації диференційованої самостійної

- навчальної діяльності студентів педагогічного університету. Мелітополь : Люкс, 2011. 162 с.
22. Шаров С.В. Компетентнісний підхід: переваги, структура та особливості. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. Педагогічні науки. 2018. №4(63). С. 194–199.
23. Шаров С.В., Шарова Т.М. Аналіз онлайн курсів з програмування. *Актуальні наукові дослідження в сучасному світі*. №8 (40). 2018. С. 150–155.
24. Шаров С.В., Шарова Т.М. Методологічні аспекти комп'ютерної підтримки самостійної роботи студентів-філологів : навчально-методичний посібник. 2-ге видання: доп. і перероб. Х. : Федорко, 2014. 200 с.
25. Шарова Т., Шаров С. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів інформатики засобами творчих робіт. *Молодь і ринок*. 2018. №9(164). 33–38.
26. Шарова Т.М. Фахова підготовка майбутніх вчителів української мови і літератури засобами масових онлайн-курсів на платформі Edera. *Тренди в освіті: матеріали Міжнар. наук.-метод. семінару (21 березня 2019 р., м. Гомель)*. 2019. С. 81–86.
27. Шарова Т.М., Шаров С.В. Досвід професійної підготовки студентів кафедри української і зарубіжної літератури у галузі освіти та філології. *Українська література в загальноєвропейському контексті: зб. наук. пр.* (2). 2019. С. 255–261.
28. Шарова Т.М., Шаров С.В. Електронне навчання: дієвий формат освіти. *Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід: зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Суми, 16-17 травня 2019 року). 2019. С. 119–123.
29. Шарова Т.М., Шаров С.В. Масові відкриті онлайн курси як можливість підвищення конкурентоспроможності фахівця. *Молодий вчений*. № 9.1 (61.1). 2018. С. 137–140.
30. Шеломенцев В.П. Правове забезпечення системи кібернетичної безпеки України та основні напрями її удосконалення. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2012. №1. С. 312–320.

